

Lesbrief: Michiel de Ruyter

Bijdrage van Nicole Didden
maandag, 25 september 2006
Gewijzigd op maandag, 7 mei 2007

Deze lesbrief gaat over Michiel de Ruyter. Michiel wie? Gaat er nog geen belletje rinkelen? Maar dat is eigenlijk zonde!

1.1 Michiel Adriaenszoon de Ruyter: 1607 - 1676

Wij Nederlanders hebben een reputatie hoog te houden als het gaat om 'water'. Ons landje ligt heel laag, dus hebben we er van oudsher alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat wij niet voortdurend met onze voeten in het water stonden.

Tot de 11e eeuw was het dan ook het water dat bepaalde waar de mensen gingen wonen. De Afsluitdijk en de Deltawerken zijn moderne voorbeelden van onze strijd tegen het water, maar oude molens die een polder droog houden zijn al eeuwenlang het teken dat wij de strijd met het water blijven voeren.

Van oudsher is het water ook een plek waarop wordt gestreden. In de 17e eeuw was de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden ontzettend rijk, zelfs het rijkste land ter wereld. Deze rijkdom wilde men koste wat kost behouden en het liefst zelfs nog vergroten. Men probeerde zoveel mogelijk overzeese gebieden te veroveren, ook om de handelsroutes (onder andere naar Nederlands-Indië) te beschermen. Er werd een sterke zeemacht gevormd.

De belangrijkste aanvoerder van deze 17e eeuwse marine was Michiel Adriaenszoon de Ruyter. Waarom is hij zo belangrijk geweest?

Michiel de Ruyter was niet alleen bekend in de 17e eeuw. Ook nu is hij nog heel bekend. Bij het programma 'De Grootste Nederlander' (2004) werd hij zelfs uitgeroepen tot de tiende grootste Nederlander. De oorlogsvoering die de admiraal toepaste was zeer modern voor die tijd en wordt ook nu nog toegepast bij zeeslagen.

Eeuwenlang werd Michiel de Ruyter bewonderd. In hem zag men de ideale man. Hij was moedig, trouw aan het vaderland, slim, eerlijk kortom... de belichaming van vele bewonderenswaardige eigenschappen. We worden nog op vele manieren aan deze 'held' herinnerd, kijk maar eens goed om je heen.

1.2 Wie was Michiel de Ruyter?

Je kent het wel: Je komt thuis na een lange schooldag, zet de tv aan en je neemt wat te eten en te drinken. Het laatste waar je nu zin in hebt, is het maken van je huiswerk. Troost je, je bent echt niet de enige die daar zo over denkt!

Iedereen zal dit herkennen, het is een verschijnsel van alle tijden! Nederlands beroemdste zeeheld, Michiel Adriaenszoon, dacht er bijvoorbeeld net zo over.

Michiel De Ruyter werd in 1607 in Vlissingen geboren. Zijn vader was zeeman, maar ging na de geboorte van zijn kinderen aan wal werken. Michiel ging naar school. Daar voerde hij echter niet veel uit. Hij wilde de zee op!

Op elfjarige leeftijd liet hij school voor wat ze was. Hij ging de zee op, daar was hij in zijn element. Al snel kreeg hij er spijt van dat hij op school niets gedaan had. De schade moest worden ingehaald, het liefst zo vlug mogelijk. IJverig studeerde hij en al snel boekte hij vooruitgang.

Zijn harde werken loonde. Op vierendertigjarige leeftijd werd hij aangesteld als kapitein. Ruim twintig jaar later, in 1665, werd hij zelfs luitenant- admiraal en opperbevelhebber van de Staatse vloot.

Michiel de Ruyter, een jongen van eenvoudige komaf, was nu de belangrijkste persoon van de Nederlandse vloot. Van matroos tot admiraal. Van krantenjongen tot president. Het kan dus echt!

Van de vele gevechten en zeeslagen die Michiel voerde was de tocht naar Chatham, in de buurt van Londen (1667) wel de bekendste. De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden had in die tijd nogal wat problemen met haar Engelse burens. Binnen korte tijd voerden zij onderling vier oorlogen. De Eerste Engelse Oorlog werd gewonnen door de Engelsen.

In 1665 brak de Tweede Engelse Oorlog uit die zou duren tot 1667. Engeland was bij aanvang van de tweede oorlog verzwakt. Het had geleden onder een pestepidemie en Londen herstelde net van een grote brand. De Engelse zeevloot was sterk uitgedund.

Johan de Witt (de raadpensionaris, een belangrijke bestuurder in de Republiek) had samen met

Michiel de Ruyter een plan ontwikkeld waarmee ze de Engelsen een gevoelige klap wilden toebrengen. Op dat moment was de Republiek al aan het onderhandelen met Engeland. De Engelsen kwamen echter met een voorstel dat de Republiek niet kon accepteren. Om te laten zien dat er niet met de Republiek gespot kon worden, werd tot actie overgegaan!

Tijdens deze tocht trok Michiel er met zo'n 70 schepen op uit. Met dit uitgewerkte plan wist de Nederlandse vloot te winnen van de Engelsen. De vrede tussen Engeland en de Republiek werd bezegeld met de Vrede van Breda, waarbij de Republiek Nieuw-Nederland (Nieuw-Amsterdam, later New-York genoemd) verloor. In ruil daarvoor kreeg ze Suriname.

Het einde

In 1676 stierf Michiel de Ruyter aan verwondingen die hij opgelopen had tijdens een gevecht met de Franse vloot.

Zijn lichaam werd gebalsemd en naar de Republiek teruggebracht. Deze tocht duurde zeer lang, bijna driekwart jaar. Pas in 1677 werd hij, zeer plechtig, begraven in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

1.3 Betekenis van de Ruyter

Wat heeft de Ruyter nu voor ons land betekend, behalve dat hij deelnam aan zeven oorlogen, meer dan veertig gevechten en vijftien grote zeeslagen, waarvan zeven onder zijn eigen opperbevel?

Het klinkt allemaal zo mooi. Een geweldig goede zeeman, perfecte tactieken, doordachte oorlogsvoeringen, niets uit eigenbelang en zo kunnen we nog wel even doorgaan. Klopt dit ook? Had deze man geen negatieve kanten? Het antwoord op deze vraag is 'Nee'! Of het zou zijn opvliegende karakter moeten zijn.

De persoonskenmerken van Michiel de Ruyter zijn al eeuwenlang de eigenschappen die wij als Nederlandse bevolking bewonderen. Hij wordt gezien als het symbool van de grote periode uit onze geschiedenis, De Gouden Eeuw waarop hij zijn stempel heeft gedrukt.

1.4 Begrippen

Luitenant-admiraal

In die tijd de hoogste baas van de oorlogsvloot.

Vrede van Breda

De vrede die Engeland en de Republiek sloten na de Tweede Engelse Zeeoorlog. (1665-1667)

De Gouden Eeuw

Zo noemen we de periode tussen ± 1600 en 1670 waarin Nederland bloeide op allerlei gebieden.

Opdracht: maak je eigen "De Ruyter"-tentoonstelling!

Nu is het tijd om zelf informatie te gaan zoeken over Michiel de Ruyter. Het is de bedoeling dat je je verder gaat verdiepen in deze zeeheld. Deze informatie moet zowel voor jou als voor andere jongeren interessant zijn.

Vervolgens ga je de verzamelde informatie visualiseren, zichtbaar maken, en presenteren aan je klasgenoten. Over dat laatste meer in paragraaf vier.

Toelichting

Zoals je weet is het in 2007 vierhonderd jaar geleden dat Michiel de Ruyter in Vlissingen werd geboren. In heel ons land wordt hier aandacht aan besteed. Zo is er een tentoonstelling in het scheepvaartmuseum in Amsterdam, helemaal aan deze zeeheld gewijd.

Stel je het volgende voor: Je hebt een nieuwe baan. Als medewerker van het Jongeren centrum in jouw buurt heb je de opdracht gekregen om de jongeren daar in contact te brengen met kunst, cultuur en geschiedenis. Met het bestuur van het Jongeren centrum zijn jullie naar deze tentoonstelling in Amsterdam geweest. Om de rest van de jeugd uit jouw buurt ook kennis te laten maken met Michiel de Ruyter, besluiten jullie zelf ook een tentoonstelling aan De Ruyter te wijden. Jij mag deze tentoonstelling organiseren!

Je hebt een ruimte in het buurthuis tot jouw beschikking waar je een mooie expositie mag gaan inrichten. Denk eraan dat de tentoonstelling interessant moet zijn voor de jongeren uit jouw buurt.

Het onderzoek

Verlies tijdens het onderzoek het doel van de tentoonstelling nooit uit het oog, je wilt de bezoekers (jongeren) immers kennis laten maken met de persoon Michiel de Ruyter en met zijn werk, zijn verdiensten. Voer het onderzoek door de onderstaande stappen uit te voeren.

Stap 1

Verzamel zoveel mogelijk informatie over Michiel de Ruyter. Maak hierbij gebruik van verschillende bronnen, dus boeken, internet enz. Schrijf telkens op waar je je informatie vandaan hebt gehaald. Als je informatie gebruikt die afkomstig is van het internet, noteer dan de site.

Stap 2

Geef aan aan welke aspecten van het leven van Michiel de Ruyter je aandacht wilt besteden. Motiveer de keuze voor deze aspecten met minimaal twee concrete argumenten. Orden deze aspecten vervolgens in kolommen. Bijvoorbeeld:

Zaal 3: de verering van Michiel de Ruyter.

1. Om te laten zien dat Michiel de Ruyter voortleeft als een held.
2. Om te laten zien op welke manieren er aandacht aan Michiel de Ruyter wordt besteed.

Stap 3

Geef vervolgens aan wat er in de zaal te zien zal zijn (bijvoorbeeld welke voorwerpen, kaarten of welke informatie. Je hebt nu informatie verzameld voor de expositie die jij moet inrichten over Michiel de Ruyter. Misschien heb je je verdiept in afbeeldingen van Michiel de Ruyter, het kan ook zijn dat je materiaal verzameld hebt over de manier waarop Michiel de Ruyter voortleeft. De laatste stap is nu de verzorging van de daadwerkelijke expositie !

Het is logisch dat niet iedereen komt alles in orde. Op welke manier gaat de expositie dan gehouden worden? Laat dat aan je eigen creativiteit over!

Je mag een tekening maken van de manier waarop jij je de expositie voorstelt, misschien ben je wel heel handig met een computer en kun je een virtuele rondleiding maken, kortom alles mag, zolang je maar iets maakt dat je helpt bij de presentatie, iets dat jouw plannen over de inrichting van de tentoonstelling weergeeft. Het gaat om ondersteunend materiaal, materiaal dat je gebruikt om jouw ideeën aan je klasgenoten zichtbaar te maken. De mondelinge uitleg blijft hierbij zeer belangrijk, besteed dus ook genoeg aandacht aan de voorbereiding hiervan.

Tenslotte: bezoek de expositie in het Scheepvaartmuseum

In deze laatste paragraaf is het de bedoeling dat jullie de Jubileum expositie in het Scheepvaartmuseum te Amsterdam bezoeken.

Saaï? Nee!

Het bezoek aan deze expositie is de manier om nog meer te weten te komen over de persoon en de voorwerpen van Michiel de Ruyter en zijn tijdgenoten; deze voorwerpen zijn ooit gemaakt en gebruikt met een bepaald doel en diezelfde voorwerpen tref je nu precies zo aan.

Je weet ondertussen al veel over Michiel de Ruyter, je kennis over deze persoon is enorm gegroeid, het museumbezoek zal deze kennis verlevendigen. De 'saaie stof' wordt tastbaar! Tenslotte gaat het hier om een eenmalige expositie. Het is dus een unieke kans die te bezoeken.

Voor je eigen expositie heb je je in bepaalde onderwerpen of objecten verdiept en daar een uitleg bij voorbereid. Aangekomen in het museum is het de bedoeling dat je je presentatie gaat houden bij een voorwerp of object dat aansluit bij de onderwerpen waarin jij je verdiept hebt. Je leidt je klasgenoten dus als het ware rondt en beantwoordt hun vragen.

Tenslotte worden jullie door een echte gids rondgeleid. Het is dan de bedoeling dat je oplet in hoeverre jouw informatie overeen blijkt te komen met dat wat de gids vertelt. Is er iets niet juist, neem die informatie dan goed in je op en zorg ervoor dat je die niet meer vergeet.